

Nacionalinė premija gyvenimo nepalengvino

Kupiškio viešosios bibliotekos lankytojai iš arčiau galėjo pažinti dar vieną Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatą.

Šį kartą čia svečiavosi viena įdomiausių lietuvių prozininkių tituluojama Danutė Kalinauskaitė, kurios bibliografija sudaro vos trys kritikių ir skaitytojų įvertinimo sulaukusios knygos. Paprastumui ir atvirumu sužavėjusi D. Kalinauskaitė pati nevengia pajuokanti, kad ji, kaip rašytoja, sužvedo sulaukusi Žemaitės amžiaus.

Audinga SATKUNAITĖ

DARYTI TAI, KĄ DAREI

Iš kiekvieno Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato kniegi sužinoti, kaip jo gyvenimą pakeitė tokia nominacija. Rašytojos D. Kalinauskaitės situacija unikali tuo, kad ji yra parašiusi ir išleidusi tris knygas, už kurias komisija nusprendė skirti premiją.

„Man ji buvo labai netikėta, nes įprastai nacionalinė premija asocijuojasi su žmonėmis, kurie prirašo kalnus knygų. Mano biografijoje jų yra tik trys. Panaši situacija buvo ir Gedros Radvilavičiūtės, kuri gavo premiją išleidusi dvi knygas. Man buvo pasakyta, kad svarbu ne kiekybė, o kokybė“, – teigė D. Kalinauskaitė.

Anot rašytojos, Nacionalinė kultūros ir meno premija pasitikėjimo savimi jai nepridėjo, o greičiau jo atėmė. D. Kalinauskaitė tikino, kad rašytojai labai kompleksuoti ir nervingi žmonės, todėl, anot jos, gyvenimą gavus

BIOGRAFIJOS FAKTAI

Danutė Kalinauskaitė – lietuvių prozininkė. Ji 1959 metais gimė Kaune. Vilniaus universitete yra baigus lietuvių kalbos ir literatūros studijas. Rašytoja yra dūbisti žurnaliste „Mokslieviui“ žurnale ir įvairiose Lietuvos leiduose. Nuo 2003 metų dirbaujasi Lietuvos literatūros ir tautosakos institute. Leidžiai dirba redaktore. Nuo 2011 metų yra Rašytojų sąjungos nare.

Pirma apsakymų knyga „Išėjusi šviesa“ išleido 1987 metais ir buvo apdovanota Antano Jociūno premija. Po ilgos pauzės rašytoja apie savo tikimą prizmė esė ir apsakymais rašė „Niekada nežinau“, kuri taip pat pelnė kelias literatūrines premijas. Nuoponia D. Kalinauskaitės knyga „Skersvejų namai“ pasirodė prieš trejus metus ir buvo nominuota Merų geriausių prozos knygų rinkimui.

2017 metais rašytoja įteko Nacionalinę kultūros ir meno premiją

premią nepasidaro lengva ir paprasta.

„Su premija ateina pripažinimas, tačiau niekas nepalengvėja, o priešingai – pasunkėja. Ne visi į tą premiją sureagavo maloniai. Mes visi turime ir priešų. Rašytojas gauna didesnę dėmesį ir jį tarsi žiūrima kaip pro padidinamąjį stiklą. Premija tampa savotiška našta. Geriau apie tai negalvoti ir pamiršti. Turiu pasidėjusi medalių namuose ir darau tai, ką dariau visą laiką. Įsijausti į apdovanojimus ir premijas yra labai bloga praktika ir to visai nereikia“, – atviravo D. Kalinauskaitė.

RAŠYTI PASTŪMĖJO BROLIS

Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė sakė, kad rašymo pasaulį prie jos priartinio dvylika metų vyresnis brolis, poetas Jonas Kalinauskas, kuris yra išleidęs 14 poezijos rinkinių.

„Namuose buvo sukaupta labai didelė biblioteka ir jis beprotiškai daug skaitė. O aš vaikystėje labai daug sirgdavau. Vienais metais turėjau tris plaučių uždegimus viena po kito. Daug laiko turėjau praleisti lovoje, netgi mokytoja ateidavo į namus, nes negalėjau lankyti pamokų“, – prisiminė D. Kalinauskaitė.

Ji sirgdama ramiai lovoje laiko neleidavo, o intensyviai skaitydavo knygas. Rašytoja sakė, kad skaityti pradėjo anksti. Nuo vaikų knygų labai greitai perėjo prie rimtesnių.

„Aš tiesiog rydavau knygas. Brolis pamatęs, kad tiek daug skaitau, man pradėjo duoti visai kitokias knygas. Budama dar vaikas, aš perskačiau visą lietuvių rimtąją prozą, kol klasėje visi skaitė „Kalių Blūmkvisto nuotykius“, – kalbėjo D. Kalinauskaitė.

Pirmą tekstinį vaizdelį pavadinimu „Kruša“ rašytoja sukūrė taip pat paskaitinta brolio, kuris parašytą tekstą įvertino teigiamai, ir jis buvo išspausdintas tuometiniame dienraštyje „Kauno tiesa“. D. Kalinauskaitė iki šiol prisimena, kad pirmas jos tekstas buvo išspausdintas su kita – Danutės Kazlauskaitės pavarde.

„Tada man brolis pasakė: „Nenusimink, čia – geras ženklas.“ Taip pradėjau po truputį rašyti, vėliau rašyti skatino ir mokytojas. Esu laimėjusi respublikinį literatūrų konkursą, – pirmuosius žingsnius literatūros keliu atėmė rašytoja.

ILGA LITERATŪRINĖ PAUZĖ

Baigus mokyklą D. Kalinauskaitė įstojo į lietuvių kalbą ir literatūrą, kurią yra baigęs ir jos brolis J. Kalinauskas. Rašytoja tikino, kad literatūrinė terpė jai buvo pažįstama nuo mažų dienų.

Džiausiajai rašytojai į susitikimus vyksta su savo išleistomis knygomis, kur parašo autografus. Danutė Kalinauskaitė į Kupiškį atvažiavo tuščiomis, nes jų nei knygynuose, nei leidyklų sandėliuose seniai nebera. Tikėtina, kad knygos bus perleistos, kai pasirodys ketvirta rašytojos knyga, į kurią ji dabar įnikusi. Autorės nuotrauka

„Pažinojau daug rašytojų – Vidmantę Jasukaitę, Vytautą Račicką, Onę Baliukonytę, Juditą Vaičiūnaitę ir visą tuometinį žvaigždyną. Esu buvusi ir jų namuose“, – sakė D. Kalinauskaitė.

Pirmą apsakymų rinkinį „Išėjusi šviesa“ rašytoja išleido baigus studijas. Tais pačiais metais ji su vyru Romu susilaukė ir dukros Eglės ir ilgiems metams pasitraukė iš literatūrinio gyvenimo.

„Rašyti ir viso nustočiau. Kaip kažkas iš kolegų sakė, atsiėdau ant atsarginio suololio pasėdėti. Sunku visada būdavo paaiškinti, kodėl rašytojas ištrinka tokios pauzės. Mes esame įpratę, kad rašytojai leidžia knygas kas metus trejus, o leidėjai labai gąsdina, nes jeigu tu neisiesi knygos per dvejus metus, tavo visi pamirš. Tai mane tikrai visi spėjo pamiršti per tiek laiko“, – atvirai kalbėjo D. Kalinauskaitė.

Rašytoja pasakojo, kad prie rašymo grįžo tuomet, kai prasidėjo normalaus gyvenimo grūtis, kurią lydėjo netektys, ligos ir kitos kraują stingdančios patirtys.

„Aš turėjau už kažko kabintis ir galvojau, kad jeigu nepradėsiu rašyti, tiesiog susprogsiu“, – tikino D. Kalinauskaitė.

Po ilgo laiko gimė pirmas apsakymų rinkinys „Niekada nežinau“. Už jį rašytoja laimėjo Antano Vaičiūnaitės premiją, kuri, jos tikinimu, įpūtė pasitikėjimo savimi po ilgo tylojimo. D. Kalinauskaitė tvirtino, kad rašyti paskatino ir „Siaures Arėnų“ eseistų mokykla, kuriai priklausė Sigita Geda, G. Radvilavičiūtė, Sigita Parulskis, Gintaras

Beresnevičius ir kt., pradėję naują literatūros erą.

„Tada pradėjau rašyti labai rimtai ir po trejų metų atsirado knyga „Niekada nežinau“. Ši knyga man yra labai svarbi ir dabar atsivertus bet kurį jos puslapį man nėra gėda. Taigi ji parašyta ne visai blogai“, – juokavo D. Kalinauskaitė.

RAŠO DAR VIENĄ KNYGĄ

Moteris tvirtino, kad savo parašytus tekstus skaito kritiškai, neįvardytų rašytojų akimis ir įjungusi registrus, kurie neleidžia panirti į banalius ir sentimentalius dalykus. D. Kalinauskaitė laikosi nuomonės, kad literaturoje sentimentaliam būti negalima, o svarbiausia – mokėti juokauti. Rašytojos manymu, humoras yra vertybė, kurios lietuvių literatūroje labai trūksta.

„Nereikia savęs traktuoti šiame pasaulyje pernelyg rimtai. Dabar apsakymo „Namo“, taip neberašyčiau, o raščiau šviesesnių ir linksmesnių spalvų. O knyga „Skersvejų namai“ yra jau kitokia – joje humoro ir žaidimo daugiau. Negalima skaitytojo tik panardinti veidu į purvą ir skausmą, – mintis dėstė bibliotekos viešnia.

Lietuvių literatūros ir tautosakos institute dirbanti D. Kalinauskaitė, pavadinusi save pelėda, sakė, kad išmokusi anksčiau eiti nuogoti ir anksčiau lipni iš lovos, todėl rašymui skiria geresnę dienos laiko dalį.

„Jeigu kažkas gali ant dūšios ir esu įnikusi rašyti, aš tuo pasinaudoju“, – tikino ketvirtą knygą šimo metu rašanti D. Kalinauskaitė ir savo kūrybos gerbėjams užminė mįslę, kada ji gali pasirodyti.